

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Kort Begryp Des Levens Ende Der Devghden Vande Weerdighe Joanna van Randenraedt Geestelycke Dochter Onder de Bestieringhe der Societeyt Iesu

**Huysmans, Daniel
Nerrincq, François**

T'Antwerpen, 1690

IX. Ghebedt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38005

dese jeverende Siele? Waer is onse verstervinghe? waer is onse lijf-kastijdinge; De Schrifture roept: versterft u, versterft u, Christus gaet voor: de Heylighen volghen: JOANNA volght: ende wy blijven doof aende stemme Godts: wy blijven blindt aen 't voorbeelt, dat *Christus*, en soo vele andere sijne navolgers voorstellen: wy blijven slaven van onse ongeregelde ende sondighe ghenegtheden, soo inwendighe, als uytwendighe. Ist dat wy moeten wijcken aen JOANNA, ende niet en willen, of en kunnen soo grootdadighe wercken involghen; dat ten minsten hare voetstappen ons verwecken, om die verstervingen, ende die Lijf-kastijdinge kloeckelijck aen te vatten, die Godt ons afvraecht, of toe sent; die onsen staedt vereyscht; die tot verhoedinge der toekomende gebreken, noodigh of nuttigh sijn,

IX. CAPITTE L.

Ghebedt.

WY en kunnen 't ghebedt van JOANNA niet bequamelijcker verhandelen, dan naer de verstervinghe: want beyde dese deughden als gefusters ende onscheydtbare mede-gesellingenzijn, vande welcke de verstervinghe voorgaet, ende 't gebedt na volght. Soo wordt de Bruyt in't Boeck der Sanghen van den Hemelschen Bruydegom geleydt, die haer voorgaende ende aenlockende om te volgen, seyde: (a) *Ick sal na den Bergh van Myrre gaen, ende na den heuvel van vieroock.* Wat dit bediet, leert den H. Paus *Gregorius*, schrijvende op de ghemelde woorden aldus. *Vat verstaen vvy door den Bergh van Myrre,*

(a) *Cant. 4. 6.*

Myrre, als een stercke ende verheven verstervinghe; die by de Myrre vergelēken wordt, om dat de Myrre bitter van smaeck ende goedt van reuck is. Ende wat verstaen wy door den heuvel van wierooock, als een verheven ghebedt? 'T welck by eenen heuvel, ende niet by eenen bergh vergeleken wordt, om dat 't Gebedt lichtelijck bekomen wordt, als den bergh van verstervinghe veroverd is; ende by den wierooock, om dat het als wierooock ten Hemel op-klimt. Den Bruydegom dan gaet na den bergh van Myrre, ende van daer na den heuvel van vierooock: want hy vriendelijck die sielen besoeckt, die by door verstervinghe haerder gebreken siet opklimmen.

Laet ons het Ghebedt van JOANNA ter hande nemen, ende dat bequamelijck deelen.

I. §.

Ghebedt in't ghemeyn.

Die sou seggen dat het leven van JOANNA een geduerigh ghebedt is gheweest, en soude sich niet misgrijpen.

Van haere eerste minder-jarigheyt heeft-men bemerckt dat haren gheest besonderlijck ende sonder ophouden hiet toe gedreven wierdt: want sy van alsdan uyttermaten neerstigh was, soo tot het leeren, alt tot het oeffenen, van al wat tot het selve dienstigh ende voordeeligh is. Sy hoorde Sermoonen t'allen tijde seer geerne, ende wierdt daer toe als ghedreven, oock eer sy die wel verstaen kost: ende die gehoort hebbende, pooghde sich, om den inhoud van 't Sermoon diep in te printen in haer memorie. Ende sy hadde daer op veel te vrighen,

H h 2

om

om de faeke beter te vatten, namentlijck als sy noch een kindt zijnde, by gebreck van jaren ende van wetenschap, de faeke niet wël en begreep. Daer naer onder-socht, sy de bequaemste middelen, om in't werck te legghen, datse inde Sermoonen ghehoort hadde. Op dese dinghen speelden haer ghedachten geheel den dagh: ende sy bevondt metter tijdt meer en meer, dat gelijk de spijsse beter voedtsel gheeft aen het lichaem, als sy inden mondt wel geknouwt wordt; alsoo oock de waerheden des Gheloofs profijtiger zijn aen de siele, als die dickwils ende aandachtelijck overpeyst worden: segghende, dat soo menighe Geloovighe niet en onderhouden de wetten Godts, en soo menighe Geestelijcke niet en wandelen den wegh der deughden, om datse niet rijpelijck en overlegghen dese waerheden.

Van haer kintsche jaren was de Kercke haer lustplaetse: alwaer sy aen een jeder diende tot stichtinghe, ende tot voorbeeld van alle Godtvruchtigheyt. Sy was van haer vier jaren wel bedreven inde mondelijcke ghebedekens, die sy daghelijck x las: ende van haer vijf jaren begon sy afghesonderde plaetsen te soecken, om bequamelijcker te bidden. Wat was dit altemael, als kalck en steenen, ick wil segghen, bereytsel, om den grooten ende verheven bouw des ghebedts op te trecken?

De gheneghentheyt tot d'eenigheydt groeyde in haer met de jaren: en gheene plaetse en was haer aenghenamer, als de Kercke, ende de kamer: om te bidden, geestelijcke Boecken te lesen, eenigh handwerck aen te nemen: ende daer-en-tusschen den gheest altijd met Godt te bekomeren. Ende ghenootsaeckt zijnde om onder de menschen te wesen en verlietse daerom 't ghebedt niet.

Was

Was sy aen de tafel? sy badt: want sy aldan het etē, dat haer swaer ende lastigh viel, socht lichter te maken met soete gepeysen. Somwijlen offerde sy haer selve aen Godt, om in hem verteert te worden, ghelijck de spijsse van haer verteert wierdt. Andermael, dat gelijk de spijsse veranderde in haer bloedt ende vleesch; sy oock teenemael in Godts-liefde mocht veranderen, ende andere diergelijcke.

Was sy in eenighe t'samen-sprake met menschen; sy badt: want-se geen gehoor en gaf, dan alleene-lijck aen Godtvruchtighe dinghen. 'T gebeurde somtijds dat-se in't gheselschap was, daer-men onbescheyde saken voor-hadde: als wanneer JOANNA niet en wist wat'er geseydt wierdt. Ende sy is somwijlen twee uren lanck geweest in diergelijcke gevallen, sonder een woordt te spreken. Als haer geseyt wierdt, dat-se niet en sprack, of als-men haer ghevoelen afvraeghde, antwoorde: *Vel wat sal ick segghen op 't gheen ick niet en verstaen?* Maer als-men van Heylighe saken sprack, dan gonck haer hert, en haren mondt open.

Gongh sy lanckx de straten? sy badt: want sy aldan niet alleene-lijck haer ghepeysen op Godt en hadde, maer oock alle Beelden van *Christus*, of sijne Heylighen, die op de straten waren, met een kort gebedt vereerde. 'T is eens gebeurt, dat-se wat spoedigh voor by een Crucifix gaende, het selve niet ghesien en hadde: als wanneer sy hoorde dese woorden: JOANNA, *gaet-ge soo voor by, sonder my te groeten?* Waer op sich omkeerende, sagh het Beelt vanden gekruyften Salighmaker: ende terstont vallende op hare kniën, bekende hare plicht, ende bedanckte den goedertieren Godt van sijne vermaninghe.

Wat wil ick hier voorder van segghen? met een woort alleen, kan ick goet-maken dat het leven van JOANNA een geduerigh gebedt was: seggende met de waerheyt, dat het haer seer pijnlijck, ende een overgroot torment was, oock voor korten tijdt het ghebedt te derven. Ick bewijse dese waerheydt met dese geschiedenisse.

Den Biecht-vader hadde aen JOANNA, die siecker-tieren was, gheboden s'morghens tot ses uren te rusten, ende niet in't minste by nachten te bidden: 'tgeene een hert woordt was voor JOANNA: aen't welck sy nochtans sich onderwierp. By nachten wacker wordende, vreesde sy haer herte tot Godt te keeren, om teghen den wille vanden Biecht-vader niet te misdoen: ende Godt was evenwel in haer gepeysen. Aen den welcken sy alleenlijck seyde: *Heere, ick moet slaepen.* Maer onvoorfiens sich eens vergetende, met te segghen: *Och! mijnen Godt!* badt terstont om vergiffenisse, vreesfende teghen de ghehoorsaemheyt misdaen te hebben. Maer bemerckte terstont, dat sy hier mede teghen de ghehoorsaemheyt op een nieuw misdede: want vergiffenisse vra ghen, was oock bidden. V Wat gevoelen sy gehadt heeft in dit ghebodt des Biecht-vaders, van sich by nachten van 't ghebedt t'ontrecken, gheeft sy te kennen met dese woorden. *Dat ick soude willen verklaren vvat tormenten mijn herte ende mijn siele dies aengaende gheteden heeft: dat vvaer te vergheefs. Dien geduerighen teghenstant om te slaepen, en niet te bidden, is onverdraghelijck. Ick en vvijs niet, hoe ick 't hadde: het docht my onmoghelijck, my soo te moeten stellen, teghen dien invvendighen treck tot Godt. Ick hebbe oock groot achterdencken, of ick, met voort te gaen in alsulcke ledigheyt, wel mocht verflappen: VWant het sijn dingen,*
die

*die de bedorven natuere toegheven: dan ick ghevoele
min moeyte om my tot Godt te begheven, als my van
hem te trecken.*

Wat dunckt u Leser, en was het Leven van JO-ANNA niet een gheduerigh bidden? Die by nachten swijmelende soo groot ghewelt moest doen, om het gebedt te laeten, die dit verbodt vanden Biechtvaeder voor een onverdraeghelijck torment heeft ghehouden; wat heeft die soo by nachten als oock by daeghen ghedaen, den vrijdom ghenietende om te moghen bidden.

Sy hadde seer veel ende verscheyde practijcken van bidden, die te menighvuldigh zijn om hier beschreven te worden; want aengaende den Roosenkrans, heeftse wel hondert verscheyde manieren verdacht, om met meerdere inghekeertheydt des herte dien te lesen. In haer schriften staen oock vele schoone oeffeninghen uytghedruckt, om Godt vruchtelijck Misse te hooren, ende andere dierghe-lijcke wercken, profijtlijcker ende aenghenaemer aen Godts ooghen te maecken.

Haer Ghebedt en was niet alleen voor haer selven, maer oock voor andere: wantse niet meer iemant uyt haer ghebedt en sloot als uyt haere liefde, die tot alle menschen haer uytreyckte, ghemerckt dat den Soone Godts voor alle menschen ghestorven is. Ende al hoe wel sy bekende onweerdigh te sijn, om van Godt verhoort te worden, en weygherde nochtans aen niemant haeren bystandt, die versocht wierdt.

De kracht van haer ghebeden onder 't volck seer bekent zijnde, was 'er eene jonghe ghetrouwde Vrouwe van haer goede kennisse, die door IOANNA groote aelmoessen uyt-reyckte aende Armen.

Dese

Dese sieck zijnde, verfocht van haer, Godt te willen bidden, datse de ghesontheydt moght wederkrijghen, by aldien dese dienstigh waere tot haere saligheydt, maer anders niet: want het een seer Godtvruchtighe vrouwe was. IOANNA begonst te bidden, ende den Heere verroonde haer in 't ghebedt de ghesteltenisse van die vrouwe: hoe datse noch eenighen tijdt soude leven, maer met lijden gheoeffent worden, ende haere lijdsaemheydt ende overghevinghe van haeren wille, aen hem seer aenghenaem soude wesen: datse niet veel ghesonde daeghen en soude hebben, ende vroegh vande weereldt scheidt. Quaelijck en hadde IOANNA begonst te bidden, of dese siecke bevondt haer soo verlicht, datse niet en twijffelde of sy hadde door dese ghebeden volle ghesontheydt bekomen: maer IOANNA seyde haer heymelijck alle de schickinge des Heere, haer verkloekende om alles te lijden ter liefde Godts, dat haer toegheschickt was; ende gelijk IOANNA voorseydt hadde, soo is 't geschiedt. Als sy dit beschrijft, voeght 'er by dese waerschouwinghe. *Ghemeynelijck gaet het soo, dat iet besonders overkomt, of in 't lichaem, of inde goederen, of andersints, aende ghene die eerst tot den geestelyken staedt sich willen begheven, ende daer naer afvrijcken: want Godt en wordt niet gheerne verstoeten.*

Somwijlen wiertse van soo veele verfocht om te bidden, datse niet en wist van waer eerst beginnen. Waerom sy alsdan de vryheydt nam, van vriendelijck Godt te vraeghen, om wat reden dat hy toeliet, datse van haer Biech-vaeders, ende andere overlafst wierdt, met soo veele saecken van hem te verfoecken, daerse d'alderonweerdighste was van alle menschen: datse gheerne ghehoorsaem was, ende

ende gheerne dienst dede aen een ander, maer tegenwoordelijck niet en wift, van waer beginnen, mits dat sy soo vele requesten hadde aen te dienen Waer op den Heere sich vrindelijck aen haer ver-toonde, als medelijden met haer hebbende over dese menighvuldige sorgen, ende sijne hulpe toefegghende, om alle dese requesten op te draeghen aen sijnen Vaeder. Wanneer JOANNA soo inghenomen wierdt door de liefde tot Christus, datse wenschte eeuwelijck soo te blijven, ende schroomde tot haer selven te komen.

Noch meer overvallen wesende met menighvuldigh verfoeck van haer gebeden, soo datse geen uytkomen en sagh, sprack sy tot Godt, segghende: *Heere, ick vveet dat uwe Majesleyt soo vvel vele dinghen seffens kan gheven, als een alleen; ende oock geven vuilt: uwe macht, ende goetheydt, maeckt my stout, om dit alles in eene reys van u te verfoecken.*

Niet alleenelyck en waeren in haer ghebedt de Persoonen, die de ghebeden van JOANNA verfochten; maer oock andere die dit niet en verfochten: want sy wel wiste dat Godt het bidden voor malkanderen van ons vereyscht. Sondaghs badt sy besonderlyck voor de Christelycke jonckheydt, op datse in deughden mocht op-wassen: s'maendaghs voor de Sielen die in't Vaghevier zijn behalven datse alle haere verdienstighe wercken aende selve toe-eyghende, voor soo veel als dit kan gheschieden. Dynsdagh, voor alle bedroefde herten. Woenfdaghs, voor de bekeeringhe der ongheloovighe. Donderdaghs, voor vrienden ende vyanden, op dat een jeder van dese meer mocht ontfteken worden, door liefde en eerbiedinghe tot het alderheylighste Sacrament. Vrydaghs, voor de

bekeeringhe der sondaeren, op datse niet verloren en souden gaen. Saterdaghs, voor alle die in suyverheydt leefden, op datse in 't onderhouden der selve mochten volherden.

Sy badt oock besonderlijck ende dickwils voor die ghesondight hadden, naementlijck als eenighe sonden tot haere kennisse quamen: ende sy kreegh dickwils van Godt self de kennisse, dat eenighe Geestelijcke of weereldtlijke persoonen in swaere sonden ghevallen waeren: alswanneer sy niet op en hiel van te bidden, tot dat 'er beternisse ghevolght was.

Sy badt oock besonderlijck voor alle gheestelijcke, en wereldtsche Overheydt, als die seer voordeeligh oft achterdeeligh aen 't eeuwigh welvaeren van haer onderfaeten konnen wesen: voor de verheffinge vande Heylighe Kercke, ende uytroeyinghe der Ketterijen: voor den voorspoet van 't Huys van Oostenrijck: voor de vervoorderinghe vande Societeyt Iesu, als seer dienstigh aende Heylighe Kercke. Niemandten wierdt uytgesloten uyt haer ghebedt: want sy badt voor gheestelijck ende weereldtlijck, niet alleen in 't gemeyn, maer oock in 't besonder: voor Pausen, Cardinalen, Bisschoppen, Prelaten, voor Keyfers, Koninghen, Rechters; voor gheloovighe, en ongheloovighe; voor rechtveerdighe, ende sondaeren; voor ghetrouwde, ende onghetrouwde; voor oude ende jonghe; voor arme en rijcke; met een woordt, het moest al in haer ghebedt komen, daer den Salighmaecker voor gestorven is.

Maer met d'aldermeeste goedthertigheydt badt sy voor de ghene, die haer eenigh onghelijck aenghedaen hadden: want ghemerckt dat sy, soo be-

gee-

geerigh was om te lijden, en hiel sy 't lijden dat haer aenghedaen wiert, niet voor vyantschap, maer voor vrientschap: ende wiert noch stercker aengepraemt tot dit ghebedt om datse haer selven ghemeynelijck veroordeelde, als eenighe reden ghegeven hebbende tot dit onghelijck, ende in haer woorden of wercken gheene genoeghsaeme voorfichtigheyt ghebruyckt hebbende. Wantse anderen veronschuldighde die teghen haer misdaen hadden, ende alleenlijck haer selven beschuldighde, als de eenighe oorfaecke van soodaenigh gheval.

Om meerder kracht aen alle de voorseyde ghebeden te gheven verfocht sy van eenighen besonderen Heylighen in haer bidden gheholpen te worden, die sy alsdan voor Patroon of Patroonerisse verkoos: soodaenighe Patroonen hier toe verkiesende, die besonderlijck dienstigh waeren tot het ghene sy voor-hadde, 't zy om datse uyt schijnende gheweest waeren in dierghelijcke saecken, 't zy om iet anders. Dit sy ghenoech van haer ghebedt in't ghemeyn: laet ons nu komen tot haere Meditatie, of bedenckinghe.

2. §.

Bedenckinghe.

DEn eersten Meester die haer gheleert heeft den gheest inwendelijck in Goddelijcke dinghen te oeffenen, is Godt self gheweest: daer nae is sy oock door menschen onderricht, ende leeringhen die de Meesters van't inwendigh gheestelijck leven voorschrijven. Sy voorderde in dese oeffeningen soo seer, dat alle haere wercken schijnen een gheduetighe bedenckinghe gheweest te zijn.

li. 2

Be

De stoffe van haer bedenckingen was ghemeynelijck het leven Christi, als het alder-volkomenste voorbeeldt van alle volmaecktheydt: 't welck sy niet alleenelijck diep-grondelijck en bemerckte, maer oock forghvuldelijck in alle haer wercken naevolghde. Ghelijck eenen Schilder die de konste wilt treffen sich oeffent in het naevolghen vande uytgenomenste schilderyen: soo oeffende sich IOANNA in't overdencken des levens Christi: om haeren Salighmaecker volmaecktelijck uyt te drucken, in alle haer woorden, wercken, ende ghepeysen. Sy was in dit stuck seer aerdigh, ende bevallijck: hebbende seer soete bemerckingen op al wat het leven Christi belanght: ende dese bemerckingen passende, op de voorvallende Feestdagen, Het sal dienstigh wesen, dat ick dies aengaende iet by brenghe.

Ten tijdt vanden Advent was JOANNA heel befigh, om in haere Siele als een stalleken te bereyden daer Christus soude herberghen, ende gheboren worden. Ende om dit bequamelijck te doen, versocht sy den raedt vande H. Maghet, ende vanden H. Ioseph; noodende de Moeder ende den Voestervaeder van dit Goddelijck kindt, om tot haere Siele te komen, ende dit werck wel te bestieren, op dat'er niet ontbreecken en soude: ende sy volghde alsdan de goede inspraecke, die sy door dese Hemelsche bestierders ontfongh. Sy leyde voor fundament ende grondt van dit stalleken, een diepe vernietinge van haer selven: ende langh ghegraven hebbende in haeren Niet, begoft sy den bouw op te trecken, door de Hope in Godt. Het kribbeken socht sy van alderley kostelijcke ghesteenten te maecken, uyt jeder gesteenten eenighen eyghendom

dom treckende, die ghelijckenisse heeft met eenige deught: ende dese deughden waeren de stoffe van't kribbeken. Ende midts dat dese ghesteenten met goudt moesten 't famen geheght worden, dit gout was de liefde. Soo dat alle dese deughden uyt enckele liefde van haer moesten gheoeffent worden, om eenen bandt met malkanderen te maecten. Aen dit kribbeken en mochten oock geene witte peerlen ontbreken. Soo verwoeghde sy dan by de voorseyde deughden de reynigheydt, die aen JESUS soo seer behaeght. Het stroy was al te herdt voor dat kindeken: soo moest sy dan een sachter en gemakelijcker beddeken vinden: dit beddeken was de gevoeghsaemheydt met den wille van een ander, ende de onderdaenigheydt tot haere Oversten: want den Saligh-maker op dese deughden seer geerne sijn ruste neemt. Inde plaetse vanden Esel stelde sy de lijdtfaemheydt, ende inde plaetse vanden Os de saghtmoedigheydt: om door beyde dese deughden het kindt te verwermen. Als den tijdt nu naeckende was, dat het Goddelijck kindt soude gheboren worden, soo moest het stalleken uyt-ghewasschen worden met tranen, om oock de minste vuyligheydt te weeren, ende alles op het aldernetste te bereyden: ende hier naer wierdt Hemel en Aerde van haer ghenoodt, om den nieuwen *Messias* te verwillekomen, als hy soude gheboren worden. Dit en gheschiede niet sonder datse dickwils haer selven in Godt verloor: maer dit laet ick nu daer, ende spreke alleenelijck van haere bedenckinge. Op den Kers-nacht sich vertreckende nae de kercke, eer de Misse begoft, stelde sy haer selven al achter de voeten vande Alder-heylichstn Maeghet, die sy aensagh als in Godt

op-ghetoghen doort'aenschouwen vande eeuwige gheboorte des Soons uyt den Hemelschen Vader : ende te famen slaende d'ooghen van haer verstandt op d'onbegrijpelijcke ende ongrondeerlijcke liefde van die groote Majesteit , die als de werelddt vol duysternissen ende koude was , in den duysteren nacht een nieuw-gheboren kindt heeft willen worden , om dese duysternissen te verlichten , ende dese koude te verwerpen. Het kindt gheboren zijnde , docht haer dats 'et hoorde schreyen , ende traenen sagh storten over onse sonden , die sy geerne met haer eyghen traenen af-ghedrooght soude hebben. Dan verbeelde sy sich , dat *Maria* het kindeken in doeckskens wondt , ende sy soude geerne oock hier toe wat by-gebroght hebben : maer aenmerckende haere armoede , en wist sy niet beter te schencken als eene suyvere meyninge ende liefde tot dit kindt , in alle haere wercken : offerende haer selven aende arme Moeder , tot eenen windel-bandt voor het kindeken. Hier by bemerkte sy oock de soete gheneghentheden die den Heylighen *Ioseph* aen dit kindt bewees , ende verklaerde de selve gheneghentheydt oock te hebben met alle de lief-hebbers van *Iesus* die der oyt gheweelt zijn , of fullen wesen. *Maria* self , soot scheen , sprack haer toe , ende seyde aen IOANNA datse in dese gheneghentheydt altijd soude volherden.

Daer naer verbeelde sy sich , dat *MARIA* het kindeken in doeckskens gewonden omhelfde , ende IOANNA socht oock te naerderen , om het selve eerbiedighlijck te doen. Daer-en-tusschen was 't tijdt vande H. Communie t'ontfanghen : wanneer sy haren Godt , voor ons mensch geworden , als uyt
de

de handen van *MARIA* onfongh, meer buyten als by haer selven. Met diergelijcke bedenckingen op de mensch-wordinghe des Heere onderhiel zy sich tot Licht-misse toe: ende diergelijcke staen in hare schriften oock voor ander Hooghtijden ende Feestdaghen beschreven, die ick hier niet en kan bybrenghen, of soude heele Boecken hier van moeten schrijven.

Sy heeft sich vele jaren gheoeffent inde bedenckinge vande vijf *VWonden Christi*: leerende uyt de wonde vanden slincken voet, de verstervinghen van alle natuerelijcke lusten ende sinnelijckheden: uyt de wonden vanden rechten voet, alle uytwendige moeyelijckheden geerne te verdragen: uyt de wonde vande slincke handt, sich voor een verworpsel van alle schepsels te houden: uyt de wonde vande rechte handt, geen en geestelijcken troost te willen genieten, maer in teghendeel alle verlatentheydt geerne te lijden; uyt de wonde des herte, alles te peysen, te spreken, ende te doen, in liefde, uyt liefde, ende door enckele liefde Godts.

Om dese bedenckingen profijtlijcker te maken, sloegh sy drymael daeghs hare Oogen op dese Heylige *VWonden*; s'morgens, s'noenens, ende s'avonts, s'morghens, leetwefen verweckende over alle hare voorleden misdaden: s'noenens, sich verweckende om de deughden kloeckelijcker te oeffenen, ende hier toe ghelegentheydt te soecken: s'avonts sich vereenigende met *Christus*, ende als dringhende in sijne wonden, met een vast betrouwen van door de selve krachtelijck geholpen te worden, om te volbrenghen al wat *Christus* van haer begeerde.

Op de naemen van *IESVS*, van *MARIA*, ende van *Ignatius*, hadde sy seer seldtsame bedenckingen. Soo dat

dat

dat den Heere haer eens verthoont heeft, dat dese dry namen in haer herte geschreven ende gedruyct stonden. VVaer door sy soo verheught was, dat-se niet en konde ophouden den Lof van dese namen te singhen: ende heeft self op die namen aerdighe ende vierighe gedichten gemaect.

Hare bedenckingen wierden dickwils veruoeght met eenighe lijf-kastijdinghe, passende op het misterie, dat'se voor hadde. By exempel: over peysfende de kaeck-slagen *Christi*, gaf-se sich soo veel kaeck-slagen, dat hare wanghen opswollen: overpeysfende de kruyslinge, rechte sy sich op een Kruys, ende pijnighde het midden van handen en voeten, als of die genagelt wierden: overpeysfende den dorst *Christi*, die sy dickwils overdocht, maer altijd sonder versaedt te worden, en scheyde daer niet af, sonder een droncksken van haer bloedt, door de discipline, te schencken aen haren Beminden, om sijnen dorst te laven.

Met dierghelijcke bedenckingen en onderhiel IOANNA sich niet alleenelijck inde Kercke, ende inde kamer: maer oock op de straeten. Op den vrijdagh was sy ghewoon te besoecken de Stalien der Passie, soo-men die noemt: ende alsdan innighlijck t'overlegghen de mysterien die daer voorghestelt worden. Dit doende, besproeyde sy de straten met haer tranen, die sy stillekens ende bedecktelijck over haer wanghen liet vlooden, wenschende tot dancksegginghe meer bloedt te kunnen vergieten als sy water uyt haer oogen konde storten. Dan eens ontmoetende haer Moeder, wierdt seer beschaemt, om dat-se d'ooghen opgheswollen hadde van schreyen, ende verberghde haer selven.

Maer terstont verstont sy dese woorden van
Chri-

Christus: Ghy zyt beschaemt om dat-ghe medelijden met my hebt: en ben ick dan geen medelijden vveerdigh, daer-men my soo veracht? Naer soodanighe insprake, en heeft sy niet meer op menschen ghepast, maer sonder eenigh opsicht den vollen loop aen haer tranen ghegheven.

Uyt dit menighvuldigh overlegghen des levens Christi, behaelde JOANNA (buyten vele andere) dese twee vruchten. Ten eersten, dat al, wat haer overquam, haer niet swaer of lastigh en viel; want van haer lijden terstont vallende met haer verstant op het lijden Christi, stontse altijd beschaemt, om dat haer lijden onvergelyckelijck kleynder was, als het lijden Christi. Ten tweeden, dat-se boven mate ervaren was om een bedruckt gemoedt te herstellen: want-se terstont ter handt hadde uyt het leven Christi dat hier toe dienstigh was: het welck sy gebruyckte met sulcke bondigheyt van redenen, ende kracht van woordé, dat de menschen, die haer hoorden, niet alleenlijck herstelt, maer oock gedreven wierden om noch meer te lijden.

D'eerbiedinghe, die niet alleen seer profijtigh, maer oock noodigh is, als men handelt met die groote ende onbegrijpelijske Majesteit Gods, was in JOANNA soo uytnemende, datse overleggende de Goddelijcke teghenwoordigheyt, ende hare verworpenheit, dickwils verdwelmt, en als buyten haer sinnen was: verliesende alsdan haer selven door het overdencken vande grootheyt Gods, ende van hare kleyneheit.

Dese eerbiedinghe en was in haer ghebedt niet alleenlijck inwendigh, maer oock uytwendigh, door d'oodtmoedighe ghesteltenisse des lichaems: 'twelck sy niet alleenlijck en booghde door het

K k

knie-

knielen, maer menighmael plat ter aerden wierp ; naer het voor-beelt van Christus, als niet weerdigh den Hemel t'aenschouwen, ende den vloer besproeyende met menighvuldighe traenen.

De langhdurigheydt van haer ghebedt was oock sonderlingh : want sy ghewoon was, van, alffe het gheestelijck kleedt eerstaenghenomen hadde, twee of dry uren achtervolghens te bidden, ja gheheele nachten hier toe te besteden, als dit haer toe-ghelaten wierdt. Naer d'afflijvigheyt van *Agnes* hare Meesterse was haer nacht-ghebedt ghemeynelijck vier uren langh. Vijf of ses uren achter-volghens op de knien te bidden, was haer seer ghemeyn: ende noch en was JOANNA alsdan niet versaedt, maer wierdt als met geweld af-gheruckt van het bidden. In haeren ouderdom, als de jaeren ende ghesontheydt, noch de lijf-kastijdinghen, noch eenighe uytwendighe wercken, toe en-lieten: brocht sy heele daeghen over in het ghebedt.

'Tis oock bemerckens weerdigh, wat sy ghemeynelijck in haer ghebedt van Godt versoecht: want haer meeste versoeck was, als sy de Passie des Salighmaeckers voor-hadde, voor hem, ende met hem te lijden: ende sy wist altydt iet besonders te vinden, ende eenigh lijden van Godt te versoecken, volgens het voor-ghenomen mysterie: ende wierdt van Christus dickwils verhoort. By exempel: bemerckende het ghekroont hooft vanden Salighmaker, quam haer te voren, dat ghemerckt het Goddelijck Hooft met twee-en-seventigh doornen, soomen seght, door-steken gheweest is, sy oock twee-en-seventigh uren dierghelijcke hooft-pijn soude lijden.

Sy versoecht dan dese pijn, ende haer ghebedt en

was noch niet vol-eyndicht, of begost foodanighe
hoof-pijnen te ghevoelen, dat het haer onmoghe-
lijk was het hoofd op te houden, ende tot alles on-
bequaem was, ten sy alleenlijk om Godt te danc-
ken over dese Goddelijcke jonste, aen haer onweer-
digh soo mildelijck toe-gheschickt,

Hoe tegen-strijdigh ende toornigh dat den hel-
schen vyandt teghen dese vierigheyt van JOANNA
geweest is, heeft hy dickwils opentlijck laten blijc-
ken, sich vertoonende in grouwelijcke ghedaenten,
ende op veelderley manieren trachtende haer ge-
bedt te stoorē, ende te beletten. Nu verscheen hy als
een Katte, nu als een Vercken, nu als een ander
Monster, schroomelijcke verbeeldingen haer voor
ooghen stellende. Nu riep ende huylde hy overluyt;
nu maeckte hy een ghedruys, dat het al daverde wat
inde kamer was; nu stiet hy haer; nu viel hy haer in
de ghedaente van een groote beest met de voorste
pooten op't lijf; nu bedreef hy andere spoocke-
rijen. Maer verre van daer dat JOANNA daerom
het ghebedt soude verlaten hebben; want door alle
dese helsche bevechtinghen wierdt sy, naer het ex-
empel van S. Antonius, meer aenghedreven om in
het selve te vol-herden. Sy bekent in haer schriften,
dat sy menighmael grooten schroom in diergelijc-
ke gevallen gevoelt heeft, gemerckt dat sy vanden
duyvel soo grooten af-keer hadde, dat-se van hem
oock niet peysen en konde sonder grouwel: maer
verkloecte alsdan haer selven, denckende, dat Godt
almachtigh haer by-stont; dat de macht des duyvels
haer niet voordere en kost uyt-reycken, als Godt en
ghedooghde: dat-se door Godts kracht dit helsch
monster onder haer voeten kost verpletten; dat-se

noch meer moest bidden, om noch meerder spijt aen den duyvel te doen.

III. 9.

Beschouwinghe.

BEhalven de bedenkinghe is'er een ander ghebedt, dat verhevender is, 't welck Contemplatie of Beschouwinghe gheuoemt wordt: ende is een inwendigh gesicht des verstants vervoeght met een brandende liefde tot Godt, tot het welck alle sielen niet ontfanghen en worden, maer alleenlijk, die inde verstervinghe van haer selven, ende inde liefde tot Godt uytstekende sijn. Want ghemerckt dat dit ghebedt eene verheffinghe der siele is boven alle aertsche dinghen, eene besondere mede-deelinghe vande Hemelsche rijckdommen, eene minnelijcke omhelsinghe tusschen de siele en Godt, eenen voorsmaeck vande eeuwige wellusten; soo en wordt de deure van dit ghebedt niet geopent, dan aen verheven ende verstorven sielen. Den *H. Bernardus* beschrijft seer aerdighlijck, hoe dat vele godtvruchtige sielen trachten het beschouwende gebedt te bekomen, maer door d'onbestandigheydt van haere deughden hier toe niet geraecken: daer nochtans de *Bruydt*, dat is, eene siele die volmaeckter is, seer lichtelijck van den *Bruydegom* ontfangen ende binnen gelaten wort. Sijne woorden sijn weerdigh hier gestelt te worden, ende zijn dese, *(a) Sy loopen te samen. VVie? Sielen die vierigh van gheest sijn. De Bruydt die loopt: de maeghden loopen, die haer vergeselschappen. Maer die vieriger bemint, loopt si elder, ende komt eerder by den Bruy-*

(a) Bernardus Serm. 23. in Cantica.

Bruydegom. By hem komende, en wordtse niet verstooten, ja en moet niet vertoeven: men doet haer open, als aen eene die vanden huysse is, die de wel-beminde de uyt-verkore, de sonderlingh aen-ghename is aen den Heere. Maer wat gheschiet er met de andere die haer verghefeschappen? Sy volgen van verre: want noch krachteloos zijnde, en kunnen sy soo yverigh niet loopen met de Bruydt, noch haere begheerte ende vierigheydt nae volgen: ende spaeder by-komende, blijven buyten. Hier hebt ghy de beschrijvinghe van een vierighe siele; ende van andere sielen, die soo vierigh niet en zijn: van een beschouwende siele, ende van sielen die niet en beschouwen, of seer felden ende onvalmaecktelijck den smaeck der beschouwinghe proeven.

Soodaenighe siele, die d'andere voor-loopt, soodanighe Bruydt des Heere, was IOANNA, die sonder verstootinghe, sonder vertoevinghe, als huysghenoote, als wel beminde, als uyt-verkoren, in't Cabinet des Bruydegoms, tot het beschouwen ende besitten vande Goddelijcke volmaecktheden ontfanghen wierdt, voor soo veel als dese in dit leven beschouwt ende beseten kunnen worden. Want haere beschouwinghen waeren menighvuldigh ende hoogh verheven, die niet alleen haeren geest, maer oock haer lichaem boven d'aerde op-trocken ende als vlieghende maecten, soo in haer leven verhaelt is.

Sy vielen gemeynlijck op d'oneyndelijcke goetheydt Godts, die aende menschen duysent middelen bermhertighlijck voorwendt, om onse herten tot hem te trecken; op de wijsheydt Godts, die alle dinghen foetelijck ende wonderlijck bestiert; op de Mysterien der Heylighe Passie, ende

d'uytnementheden des Saligh-maker; op den Heylighen Gheest, die in onse herten ghestort wordt; op de volmaecktheden vande Alder-heylichste Maghet, ende van andere Heylighen. Daer-entboven vielen haere beschouwinghen dickwils op haeren ellendighen Niet: inde welcke sy groote verlichtinghen ontfoogh, ende groote beschaemtheydt hadde over haer selven, klaerlijck kennende de grootheydt Godts, ende haere verworpenheyt.

Vanden Biecht-vader gevraeght wesende, dat sy eenighe verklaeringhe van dese beschouwingen soude gheven, gaf sy voor antwoordt: dat haer dit onmoghelijck was, ende anders niet en konde segghen, als datmen in dese ontgeestinghen door de liefde duysentmael als verniet wordt; of datmen aldan in Godt, als in eene grondeloose zee gheheelijck schijnt te verdrincken.

Wat sal ick hier dan in't besonder segghen van dese beschouwinghen, waer van IOANNA self gheene woorden en vindt, om dese bequamelijck uyt-te-legghen? De menighvuldigheyt van haere beschouwinghen blijkt opentlijck, soo inden loop van haer leven, als in't verhael van haere deughden: de hoogh-verheventheydt blijkt van ghelijcken, want wy voor desen gheseyt hebben, dat sy tot de grootste vereeninghe met Godt ghekomen is, die in dit leven kan bekomen worden. Ick en wete dan niet voorder te segghen, als dat IOANNA in Godt soo verslonden was, dat sy niet alleenlijck in haere kamer, oft eenigheyt, (die d'eyghen plaetse der beschouwingen is) maer oock wesende onder de menschen, haeren gheest met Godt soo vereenight hadde, datse haer selven seer dickwils verloor.

Met

Met uytwendighe faecken besigh zijnde, moest sy ghewelt doen, om d'inwendighe beschouwinghen te weder-houden ende te stutten: want sy, sonder dit ghewelt, onbequaem was, om uyt te wercken 't ghene sy voor hadde. Maer als het werck ghedaen, ende sy naer haere eenigheydt vertrocken was: dan vloogh haren geest tot Godt, ende vereenighde sich met hem, met soodaenighen overvloedt, als het rivier-waeter loopt, wanneer men de sluysen weert, die te voren den val der waten op-hielen.

Sy was dickwils soo innichlijck met Godt vereenight, ter wijlen dat sy by andere menschen was, dat sy niet en wist, wat haer voorstont te doen, of wat sy ghedaen hadde. Om een staeltjen hier van te gheven: Op den Feestdagh vanden *H. Marcus*, hadde sy de Processie van dien dagh verghefeltschapt, ende op den wegh een gestichtigh sermoon ghehoort, handelende van het ghebedt: sonder dat sy daer naer kennisse hadde, van in die Processie, oft in dat sermoon tegenwoordigh gheweest te zijn. Want eene geestelijcke Dochter, die dat sermoon seer hoorde prijsen, wetende dat *JOANNA* aldaer teghenwoordigh gheweest was, ende kennende haere bequaemigheydt om den inhoud van 't sermoon te verhaelen is by *IOANNA* ghekomen, om uyt haeren mondt desen inhoud te verstaen. Maer *JOANNA*, noch alsdan gheheelijck verslonden in haeren Godt, en wist het verfoeck van dese Dochter niet te beantwoorden: ja in teghendeel, vraeghde, of'er Processie ghehouden, ende of'er ghepredickt was. Soo seer was haere siele, gheduerende den wegh der Processie, ende gheduerende het Sermoon, inde Goddelijcke beschou-

schou-

schouwinghe versmoort gheweest, dat sy, als blind ende doof, niet ghelet en hadde op iedt dat uytwendigh is.

Op eenen Mey-dagh, besigh zijnde in haer gebedt, met haer selven als eenen geestelijcken Meyboom te planten, ende Godt hier mede te vereeren, ende naer 't ghebedt sich noch bekommerende met de selve ghepeysen, meynde sy iedt te vraeghen van iemandt, die by haer was: maer sy wierdt daedelijck op-ghetrocken in Godt, ende sagh haer selven als verandert in Godt, ghemerckt dat Christus in sijne menschelijcke ghedaente sijn selven minnelijck in desen Mey-boom, dat is in haere siele, vertoonde: soo dat sy niet een woordt en konde spreken, gheheelijck inghenomen zijnde tot haeren Saligh-maecker. Als sy tot haer selven ghekomen was, wierdt sy seer beschaemt, ende meynde wederom, als voren, den mondte te openen, ende te spreken met den selven persoon: maer sy wierdt andermael inden gheest opghetrocken, ende heel dien dagh was sy als vliegghende in Godts beschouwinghe. Maer verberghde sich daer nae van schaemte, om dat dit van andere bemerckt was.

Desse soo besondere gemeynsaemheyt met Godt groeyde in haer met dese jaeren, tot dat sy ghestorven is.

